

Sakspapir

Saksbehandlar	Arkiv	ArkivsakID
Ørnulf Lillestøl	FA - F30	14/121

Saknr	Utval	Type	Dato
026/14	Formannskapet	PS	22.04.2014
	Kommunestyret	PS	

Drøftingsak mottak av flyktningar

Framlegg til vedtak:

Skriv inn forslag her

Saksopplysningar:

Bakgrunn

Kommunestyret og formannskapet har ved fleire høve vurdert mottak av flyktningar til kommunen. I handsaming i fjor haust tilrådde rådmannen mot å gå vidare i planlegging av mottak. Grunngeving då var at det var for mange usikre moment som tilgjengelege bustader, kompetanse og avstander. dei økonomiske sidene var og er også usikre.

Formannskapet drøfta saka 23 januar. Rådmannen antyda då ei endring mot meir positiv tilråding. Formannskapet bad då om at saka vart presentert som ei drøftingsak til kommunestyret i april.

1. Bakgrunn for saka:

Integrerings- og mangfaldsdirektoratet (IMDi) har oppmoda Masfjorden kommune om å ta imot 10 nyleg komne flyktningar for busetting i 2014, samt 10 nye for kvart av åra i 2015 og 2016. Også i 2012 og 2013 vart kommunen oppmoda om å busette 30 flyktningar i perioden 2012-2014.

Det er i dag kring 5000 personar med lovleg opphaldsløyve som framleis oppheld seg på asylmottak medan dei ventar på å få flytte til ein kommune. 700 av desse er born i familiar. IMDi oppmodar kommunane i Noreg om å busette til saman 10 000 flyktningar i 2014, og 9 000 for kvart år i 2015 og 2016.

IMDi har kome fram til oppmodingstala for kvar kommune i samarbeid med KS. Dersom ein kommune som vert oppmoda om å busette flyktningar svarar nei, eller fattar vedtak som er lågare enn oppmodinga, må talet på flyktningar delast på resten av busettingskommunane.

IMDi ber om at det fattast presise vedtak for tal på flyktningar slik at dei slepp formuleringar som gjer

det uklart kor mange flyktningar kommunen faktisk kjem til å ta imot. Dei ber også om at dei ikkje vert gjort vedtak som inkluderer personar med familieinnvandringsløyve eller på anna vis gjer det vanskeleg å gjennomføre busettingsarbeidet. Alle vedtak er bindande og må fattast utan atterhald.

2. Vurdering:

Det er eit stort behov for å busette flyktningar som har fått innvilga opphaldsløyve, men som framleis oppheld seg på asylmottak fordi det ikkje er funne bustad til dei. Samtidig er det eit stort ansvar frå kommunen si side, og ein prosess som krev store ressursar. Det er viktig å påpeike at det ikkje er tale om å busette asylsøkarar som ventar på å få handsama asylsøknadane sine, men personar som allereie har fått innvilga sine søknadar og som no ventar på å få starte liva sine på nytt i Noreg, og å verte ein del av eit lokalsamfunn.

2.1 Forplikingar

Ved å vedta å busette flyktningar, forpliktar Masfjorden kommune seg til følgjande:

2.1.1 Å tilby bustad

Kommunen pliktar å tilby bustad med enkel standard ut frå opplysningar om behova og livssituasjonen til kvar enkelt flyktning. Bustaden kan vere hybel, leilegheit, hus eller bufellesskap.

Det er allereie mangel på utleigebustadar i delar av kommunen, både kommunalt og blant private aktørar. Administrasjonen meiner at dersom det vert vedteke å busette flyktningar, så er det mest realistisk å bruke kommunale bustader, eller bustader som kommunen har tilgang til. Vi har no tilgang til to bustader på leigebasis i nyoppført bygg på Matre, samt ein bustad på Stien som treng noko oppgradering.

Det vil vere størst moglegheiter for Masfjorden kommune å finne bustad til flyktningar dersom me tek imot barnefamiljar. I omtala bustader er det tilrettelagt for familiar med eit barn og då inntil 6 personar i fyrste omgang.

IMDi, MIKS (Ressurssenter for integrering og samhandling) og andre aktørar med erfaring frå busetting av flyktningar anbefaler at ein unngår å plassere alle flyktningane saman i eit hus/leilegheitsbygg, samtidig som den geografiske avstanden ikkje bør verte for stor til at dei kan ha kontakt med kvarandre. I den grad det er mogleg, vert det også anbefalt at ein finn bustad som ligg sentralt plassert i høve til offentlege tenester og butikk. Dette er med omsyn til sjølve integreringa, samt praktiske utfordringar rundt transport. det er muleg å inngå avtale med butikken på Haugsvær om utkøyring av matvarer.

Tilrådinga er elles å ta imot grupper på 10 personar for å etablere robuste grupper.

Det kan verte ei utfordring at Masfjorden har store avstandar og lite offentleg transport. I høve offentleg transport er Matre relativt godt egna. Flyktningane som kjem til Noreg må ta sertifikat på nytt og det krev økonomi og tid.

2.1.2 Å tilby introduksjonsprogram (jamfør Introduksjonslova kapittel 2) Introduksjonsprogrammet tar sikte på å

- a) gi grunnleggande ferdigheiter i norsk
- b) gi grunnleggande innsikt i norsk samfunnsliv
- c) førebu for deltaking i yrkeslivet

Programmet skal vere heilårleg og på fulltid, og det skal setjast opp ein individuell plan ut frå opplæringsbehova til den enkelte. Deltakarar har krav på introduksjonsstønad. På årsbasis er dette to gonger grunnbeløpet i folketrygda (grunnbeløpet for 2013 er kr 85 245). Personar under 25 år får 2/3 stønad.

Introduksjonsprogrammet skal tilby ferdigheiter som krevjast for at flyktningane skal verte ein del av vårt samfunn. I tillegg til undervisning i språk og samfunn, inneber dette tiltak som vil gjere flyktningane i stand til å delta i arbeidslivet. Etersom Masfjorden kommune ikkje har vidaregåande skule som kan hjelpe til med kompetansebygging, er det essensielt at ein samarbeider nært med det lokale næringslivet. På sikt kan flyktningane på denne måten verte ein arbeidsressurs, samt at ein forbetrar integreringsprosessen. Likevel vil det vere avgrensa kor mange arbeidsplassar det vil vere på sikt for ufaglærte arbeidarar i kommunen.

Også på dette punktet vil det vere ein fordel for Masfjorden å ta imot barnefamiljar, ettersom tilbodet om formell kvalifisering av vaksne truleg vil vere betre i større kommunar.

2.1.3 Å tilby opplæring i norsk og samfunnskunnskap (jamfør Introduksjonslova kapittel 4)

Kommunen pliktar å tilby minst 600 timar gratis opplæring i norsk og samfunnskunnskap til busette flyktningar (550 timar norsk og 50 timar samfunnskunnskap). Ved behov må kommunen tilby opp til 2400 norsktimer i tillegg. Opplæringa skal vere organisert i samsvar med dei målsettingar, krav og retningslinjer som er fastsatt i introduksjonslova med forskrifter. Obligatoriske avsluttande prøver i norsk og samfunnskunnskap for nykomne innvandrarak vart innført 1. september 2013.

Per i dag er det ikkje organisert planmessig opplæring i regi av kommunen til norskundervisning til utanlandske innbyggjarar. Dersom det vert vedteke å busette flyktningar må dette tilbodet tilpassast flyktningane. Det fins fleire kunnskapsbasar og ressurscenter for opplæring i norsk og samfunnskunnskap gjennom mellom anna IMDi og Vox (Nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk).

Det kan vere aktuelt å samarbeide mot Knarvik og/eller Gulen kommunar for å få dette praktisk gjennomført.

2.2 Økonomiske vurderingar

Tilskot frå staten er viktige økonomiske verkemiddel for å oppnå måla i integrerings- og inkluderingspolitikken, og skal sikre at busette flyktningar får den oppfølginga dei treng i kommunane.

Dei to viktigaste tilskotsordningane til kommunane er integreringstilskotet og tilskot til opplæring i

norsk og samfunnskunnskap.

2.2.1 Satsar for integreringstilskot (2013):

Integreringstilskot	Busettingsår	Sats
	År 1	Kr 177 000 (vaksen) Kr 145 000 (born) Kr 225 000 (einsleg vaksen) Kr 165 000 (einsleg mindreårig)
	År 2	Kr 200 000
	År 3	Kr 142 600
	År 4	Kr 80 000
	År 5	Kr 70 000
Skuletilskot		Kr 11 400
Barnehagetilskot		Kr 23 400 (eingongstilskot)
Eldretilskot		Kr 152 200 (eingongstilskot)
Særskilt tilskot til einslege mindreårige		Kr 130 900
Personar med kjente funksjonshemmingar		Tilskot 1: Kr 165 100 (eingongstilskot) Tilskot 2: Inntil kr 825 700 i inntil 5 år

Integreringstilskotet skal bidra til at kommunane gjennomfører eit planmessig og aktiv busettings- og integreringsarbeid, med sikte på at dei busette flyktningane skal kome i arbeid og klare seg sjølve. Tilskotet skal dekke kommunen sine gjennomsnittlege utgifter ved busetting og integrering i busettingsåret og dei fire neste åra.

2.2.2 Satsar for tilskot til opplæring i norsk og samfunnskunnskap

Tilskotet til opplæring i norsk og samfunnskunnskap etter introduksjonslova består av eit persontilskot og eit grunntilskot.

Persontilskotet er fordelt over ein periode på 3 år og har følgjande satsar for 2013:

År 1 (2013): kr 31 900

År 2 (2012): kr 54 700

År 3 (2011): kr 34 100

Grunntilskotet vert utbetalt i to satsar. Låg sats, kr 180 000, vert utbetalt til kommunar med 1-3 personar i målgruppa registert i NIR (Nasjonalt introduksjonsregister) per 15. januar. Høg sats, kr 560 000, vert utbetalt til kommunar med 4-150 personar i målgruppa registrert i NIR per 15. januar. (Tala er basert på statsbudsjettet for 2013).

2.2.3 Vurderingar

Kvart år ser eit berekningsutval på kommunane sine integreringsutgifter i høve til tilskota dei får. Tal frå 2012 viser at samla utgifter til femårskullet i 2013 var kr 724 500 medan integreringstilskotet i 2012 var på kr 598 000 for vaksne. Gjennomsnittleg utgift per undervisningstime i 2012 var på kr 1 120 (kr 1 410 inkludert lokaler). Tala er estimerte, og det er store variasjonar frå kommune til kommune. Likevel viser undersøkinga at dei estimerte utgiftene ved busetting av flyktningar i gjennomsnitt er høgere enn tilskota frå staten.

Tal frå Statistisk sentralbyrå viser at rundt 25% av flyktningar treng sosialhjelp, men at denne andelen vert redusert i høve til butid i landet.

Dei langsiktige økonomiske konsekvensane av å busette flyktningar er i stor grad avhengig av integreringsprosessen. Dersom ein lukkast i å integrere flyktningane vil dei fungere som innbyggjarar, arbeidstakarar og ressurspersonar på lik linje med alle andre innbyggjarar i kommunen. Det er dette som må vere målet.

2.3 Andre vurderingar

Masfjorden kommune har også kvalitetar som tilseier at me kan vere ein god busetnadskommune for flyktningar. Kommunen har gode oppvekstvilkår, god kvalitet på skule og barnehagar og full barnehagedekning. Den frivillige aktiviteten er stor, med mange frivillige lag og organisasjonar. Nokre av desse vil kunne fungere som viktige arenaer for integreringsarbeidet og det er essensielt for integreringsprosessen å få desse med på laget. Samtidig har me låg arbeidsløyse og utsikter for auke i arbeidsplassar også kombinert med varierte kommunale arbeidsplassar, burde gjere det mogleg å setje i gong kompetansebyggjande kurs, som vil komme både arbeidsgjevarar og flyktningar til gode.

Ved å busette flyktningar vil det også settast i gong integreringstiltak som vil kunne komme arbeidsinnvandrarane i kommunen til gode. Dette er ei gruppe som er stadig aukande, men som det hittil er gjort lite aktivt frå kommunen si side for å inkludere i samfunnet vårt.

Sett i eit større perspektiv, meiner administrasjonen at Masfjorden kommune skal ta sin del av ansvaret ved å busette flyktningar. Sjølv om det har sine utfordringar, finn ikkje rådmannen overtydande argument som tilseier at andre kommunar skal vere betre rusta til å busette flyktningar enn det Masfjorden er.

For at busettinga skal lukkast, er det nødvendig at ein flyktningkonsulent får hovudansvaret for

integreringsarbeidet, samt at det vert oppretta ei tverrfagleg arbeidsgruppe beståande av helse- og oppvekstsektoren, kultur og NAV. Det må også opprettast samarbeid med næringslivet og frivillige lag og organisasjonar der det konkrete målet er å legge til rette for full integrering i samfunnet gjennom arbeidspraksis og fritidsaktivitet.

For å kunne førebu seg til ei eventuell busetting, meiner administrasjonen at det vil vere svært viktig å få i gang eit forprosjekt som mellom anna skal setje fokus på kompetanseheving blant dei tilsette i kommunen som kjem til å jobbe med busettinga. Det vil vere aktuelt å kjøpe tenester frå kompetansesenter med erfaring frå flyktningararbeid, samt at ein flyktningkonsulent også treng tid til å førebu sjølve mottakinga. Det er også viktig å gå ut med informasjon til både innbyggjarar, næringsliv og frivillige lag og organisasjonar i førekant, slik at ein har eit nettverk som står klart til å ta imot flyktningane når dei eventuelt kjem.

Rådmann bør få mynde til å fastsetje den praktiske gjennomføringa av busettinga. I tillegg til dei formelle krava til bustad og introduksjonskurs, er det også viktig at apparatet som skal jobbe med integrering av flyktningane er på plass. Målet bør vere at kommunen kan ta imot eventuelle flyktningar til hausten.

3. Konklusjon:

Administrasjonen meiner at Masfjorden kommune bør sei ja til førespurnaden om å busette flyktningar. Flyktningane bør i første omgang busettast på Matre der det er størst tilgang på bustadar.

Dersom kommunestyret støttar dette synet vil det vere viktig å rekruttere ein flyktningekonsulent som kan organisere førebuingarbeidet på ein fagleg god måte

Det må leggjast stor vekt på det førebuande arbeidet, og tidleg i prosessen setjast ned ei eiga tverrfagleg arbeidsgruppe som skal assistere flyktningkonsulenten med busettinga. Det bør også gjennomførast eit forprosjekt som sikrar at den nødvendige kompetansen er på plass hos dei involverte.

Rådmann bør få delegert mynde til å bestemme når kommunen er klar med den praktiske førebuinga og er i stand til å gjennomføre busettinga. Mellom anna må ein sikre at bustadar er på plass, og at ein har eit klart opplegg for introduksjonskurset.

Etter ei samla heilskapsvurdering av kommunen sine sterke og svake sider når det gjeld busetting av flyktningar, er administrasjonen heilt klar på at Masfjorden kommune vil vere best rusta til å ta imot småbarnsfamiliar. Administrasjonen ber difor om at dette vert teke omsyn til av IMDi.

Formannskapet - 026/14

FS - behandling:

Personalsjef Ørnulf Lillestøl orienterte om saka

Saka vart drøfta.

FS - vedtak:

Formannskapet tek saka til vitring.

Saka går til kommunestyret for orientering.